

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่
 - 1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2533 รวมจำนวน 500 คน
 - 1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากสังกัดต่าง ๆ ในข้อ 1.1 ปีการศึกษา 2533 รวมจำนวน 20 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามครู จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามนักเรียนจำนวน 2 ชุด แบบสัมภาษณ์ครู จำนวน 1 ชุด และแบบสำรวจเอกสารครู จำนวน 1 ชุด

2.1 แบบสอบถามครู สอบถามสถานภาพครูผู้สอนและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และเติมข้อความ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจำนวน 20 คน

2.2 แบบสอบถามนักเรียน 2 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน

ชุดที่ 1 สอบถามสถานภาพนักเรียนและกิจกรรมสร้างเสริมการแสวงหาความรู้ที่ครูจัดให้สำหรับนักเรียนตามแนวทางในการจัดกิจกรรมรายการที่ 1 ถึง 35 เป็นแบบตรวจรายการว่าเคยเรียนหรือไม่เคยเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้วิธีต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ชุดที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูจัดให้สำหรับนักเรียนตามแนวทางในการจัดกิจกรรมรายการที่ 36-73 เป็นแบบตรวจรายการว่าเคยเรียนหรือไม่เคยเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้วิธีต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และเติมข้อความความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียน

2.3 แบบสัมภาษณ์ครู สัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในด้านการเตรียมการสอนในการจัดกิจกรรมฯ การดำเนินการจัดกิจกรรมฯ การประเมินผล และข้อเสนอแนะรวมทั้งปัญหาในการจัดกิจกรรม

2.4 แบบสำรวจเอกสารครู สำรวจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ตลอดจนลักษณะการจัดชั้นเรียน โดยสำรวจจาก เอกสารคือ บันทึก การสอน แผนการสอน หรือโครงการสอนของครูผู้สอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสำรวจด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนจำนวน 500 ฉบับ ครูจำนวน 20 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 520 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 520 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ดังนี้ คือ

4.1 แบบสอบถามของครูผู้สอน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตารางที่ 2-9)

สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของครูนำมารวบรวมแล้วเสนอเป็น ความเรียง

4.2 แบบสอบถามของนักเรียน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตารางที่ 10-16)

ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียน นำมารวบรวมแล้วพิจารณาว่า นักเรียนมีความคิดเห็นใดเพิ่มเติม หากความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็น ความเรียง

4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสำรวจนำมารวบรวมและวิเคราะห์โดย หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพครู

ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยจบการศึกษาในสาขาวิชาเอกอื่น ๆ เช่น คหกรรมศาสตร์ ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ ฯลฯ มากกว่าจบการศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาโดยตรง ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 7 ปีขึ้นไป โดยมีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาแล้ว 4 ปีขึ้นไป และมีหน้าที่พิเศษ นอกเหนือจากการสอน คือ เป็นครูประจำชั้น

2. ผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนนั้น กิจกรรมที่ครูจัดมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถามข้อสงสัย เป็นกิจกรรมในวิธีการสืบเสาะหาความรู้ รองลงมา คือ การให้นักเรียนหาข่าวที่สำคัญมาพูดคุยกันเสมอ เป็นกิจกรรมในวิธีการใช้แหล่งข้อมูล

กิจกรรมที่ครูจัดน้อย 2 อันดับสุดท้าย คือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นกิจกรรมในวิธีการใช้แหล่งข้อมูล รองลงมาคือ การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เป็นกิจกรรมในวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง

จากการพิจารณาร่วมกันแนวทางในการจัดกิจกรรมทั้ง 6 วิธี โดยนำค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละกิจกรรมมาหาค่าเฉลี่ยรวมแต่ละวิธีพบว่า วิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูจัดสำหรับนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 1 คือ วิธีการสืบเสาะหาความรู้ อันดับที่ 2 คือ วิธีการใช้แหล่งข้อมูล และอันดับสุดท้าย คือ วิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าครูจัดวิธีการสืบเสาะหาความรู้มาก และครูจัดวิธีการค้นคว้าด้วยตนเองน้อย

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ครูผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อคิดเห็นร้อยละ 20 ในจำนวนนี้มีทั้งข้อ เสนอแนะเพิ่มเติมและปัญหาในการจัดกิจกรรมดังนี้

1. ครูควรสำรวจและให้นักเรียนเรียนรู้สภาพแวดล้อมใกล้ตัวนักเรียนจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน โดยให้รู้จักสถานที่สำคัญใกล้ตัว เช่น สวนสาธารณะ เป็นต้น
 2. ครูให้นักเรียนนำภาพหรือของจริงที่นักเรียนสามารถนำมาได้ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ แล้วให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยการทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้ได้ความคิดเห็นของนักเรียนที่กว้างขวางเพิ่มขึ้น
 3. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่นักเรียนต้องการและสนใจ
 4. การกำหนดเวลาในการสอนน้อยเกินไป
 5. ผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยกระตุ้นนักเรียนให้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้มากขึ้น
3. สถานภาพนักเรียน

ในจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 คน เป็นชาย 219 คน และหญิง 281 คน มีอายุเฉลี่ย 11 ปี นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับคะแนน 3.5- 4.0 นักเรียนชอบเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แต่นักเรียนมีความคิดว่า ความรู้ที่จะนำไปใช้หลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว คือ ความรู้ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เช่น ภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มที่ชอบสนใจและคิดว่าจะนำไปใช้หลังจากการศึกษาได้น้อยที่สุด คือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อสายสามัญ

4. ผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ครูจัดให้นักเรียนนั้น ปรากฏว่า กิจกรรมที่ครูจัดให้มากที่สุด 2 อันดับแรก คือ ครูให้นักเรียนหาความรู้จากการทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน เป็นกิจกรรมมาในวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง รองลงมาคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถามข้อสงสัย เป็นกิจกรรมมาในวิธีการสืบเสาะหาความรู้

นักเรียนตอบว่า กิจกรรมที่ครูจัดให้น้อยที่สุด 2 กิจกรรมสุดท้าย คือ การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เป็นกิจกรรมมาในวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง รองลงมาคือ การแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาทำนายผลหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น เป็นกิจกรรมมาในวิธีการสืบเสาะหาความรู้

5. จากข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนให้ข้อคิดเห็นทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 49.4 โดยนักเรียนตอบจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ต้องการให้ครูจัดทัศนศึกษา ร้อยละ 44.5 ต้องการให้จัดการทดลองให้มากขึ้น ร้อยละ 22.7 และต้องการให้จัดหรือพาไปชมนิทรรศการร้อยละ 12.1

6. ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้

6.1 นักเรียนมีความเห็นว่า กิจกรรมามีประโยชน์ตั้งแต่ระดับมากถึงพอสมควร ไม่น้อยเลย กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีความมีประโยชน์มาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การแนะนำวิธีการค้นคว้าให้แก่ นักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถามข้อสงสัย การให้นักเรียนหาความรู้จากการทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน

กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีความมีประโยชน์พอสมควร เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4 อันดับสุดท้ายได้แก่ การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน การแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาทำนายผลหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น การแนะนำให้นักเรียนใช้วิธีการลองผิดลองถูกในการแก้ปัญหา และการส่งเสริมให้นักเรียนตอบโดยใช้ความรู้ระดับต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ความจำอย่างเดียว เช่น ทำนายเหตุการณ์ เป็นต้น

จากการพิจารณาร่วมกับแนวทางในการจัดกิจกรรมทั้ง 6 วิธี โดยการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมมาหาค่าเฉลี่ยรวมแต่ละวิธี พบว่า วิธีการแสวงหาความรู้ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก 2 อันดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด วิธีแรกคือ วิธีการใช้แหล่งข้อมูล วิธีที่ 2 คือ วิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง และอันดับสุดท้าย คือ วิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีวิทยาศาสตร์

6.2 นักเรียนสนใจกิจกรรมฯ ตั้งแต่ระดับมากถึงพอสมควรไม่มีน้อยเลย กิจกรรมฯ ที่นักเรียนสนใจมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ การพานักเรียนไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ การให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติทดลอง การให้นักเรียนฝึกการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ใน การทดลอง และการแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้ให้นักเรียน

กิจกรรมฯ ที่นักเรียนสนใจพอสมควร เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน การแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาทำนายผลหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น การส่งเสริมให้นักเรียนตอบโดยใช้ความรู้ระดับต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ความจำอย่างเดียว เช่น ทำนายเหตุการณ์ เป็นต้น และการแนะนำให้นักเรียนใช้วิธีการลองผิดลองถูกในการแก้ปัญหา

จากการพิจารณาร่วมกับแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ทั้ง 6 วิธี โดยการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมมาหาค่าเฉลี่ยรวมแต่ละวิธี พบว่า วิธีการแสวงหาความรู้ที่นักเรียนสนใจมากที่สุดตามค่าเฉลี่ยสูงสุด วิธีแรก คือ วิธีการใช้แหล่งข้อมูล วิธีที่ 2 คือ วิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง วิธีสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ วิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีวิทยาศาสตร์ และวิธีการสืบเสาะหาความรู้

จากข้อ 6.1 และ 6.2 พบว่า กิจกรรมฯ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากและสนใจมาก ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษา การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทดลอง การแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้ให้นักเรียน และการให้นักเรียนฝึกใช้เครื่องมือในการทดลอง

กิจกรรมฯ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมาก แต่สนใจในระดับพอสมควร ได้แก่ การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถามข้อสงสัย การให้นักเรียนหาความรู้จากการทำแบบฝึกหัดตอบคำถามในบทเรียน การให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด การอธิบายขั้นตอนให้นักเรียนเข้าใจก่อนทำการทดลอง การแนะนำให้นักเรียนอ่านหนังสือต่างๆ เพื่อเสริมประสบการณ์

การแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้ให้แก่นักเรียน ครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริง และช่วยขยายเพิ่มเติมส่วนขาดให้ชัดเจน การแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน การให้นักเรียนจับประเด็นเนื้อหาจากการอ่านหนังสือในห้องเรียน การให้นักเรียนทำรายงานจากความรู้ที่ค้นคว้ามาได้ การถามคำถามให้นักเรียนตอบทีละคน คนละคำถาม และได้ตอบทั้งชั้นเรียน การให้นักเรียนทดลอง เพื่อพิสูจน์ความจริงจนกระทั่งพบคำตอบด้วยตนเอง และการให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมที่มีได้กล่าวถึงพบว่า นักเรียนเห็นว่ามิใช่ประโยชน์พอสมควรและสนใจพอสมควรเช่นกัน และจากการพิจารณาร่วมกับแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ทั้ง 6 วิธี พบว่าวิธีการแสวงหาความรู้ที่นักเรียนเห็นว่ามิใช่ประโยชน์มากและสนใจมาก 2 อันดับแรกเหมือนกัน คือวิธีการใช้แหล่งข้อมูล และวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง ตามลำดับ และวิธีที่นักเรียนเห็นว่ามิใช่ประโยชน์และสนใจ เป็นอันดับสุดท้ายเหมือนกัน คือ วิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีวิทยาศาสตร์

7. ผลจากการสัมภาษณ์และสำรวจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

7.1 สรุปผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียน มีดังนี้

1) การเตรียมการสอน เพื่อจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้

1.1 ครูจะศึกษาแผนการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ก่อนสอนทุกครั้ง

1.2 ครูจะเป็นผู้กำหนดวิธีสอนและอุปกรณ์ในการสอนทุกครั้ง

1.3 ในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ ครูจะ

เป็นผู้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะกิจกรรม

1.4 ครูจะเป็นผู้กำหนด เรื่องก่อนที่จะให้นักเรียนแสวงหาความรู้

ทุกครั้ง

1.5 ครูเป็นผู้สำรวจแหล่งข้อมูล (สถานที่) ก่อนที่จะให้นักเรียนแสวงหาความรู้ว่ามีสิ่งที่ต้องการหรือไม่

1.6 ครูจะอ่านและสำรวจ เนื้อหา เกี่ยวกับ เรื่องที่จะให้นักเรียน
แสวงหาความรู้ทุกเรื่อง

1.7 ครูเป็นผู้ติดต่อขอใช้หนังสือ และสถานที่ให้นักเรียนแสวงหา
ความรู้เป็นบางครั้ง

1.8 ครูจะศึกษาหัวข้อที่จะให้นักเรียนไปแสวงหาความรู้ว่ายากง่าย
เพียงใด ถ้ายากก็จะคอยแนะนำแนวทางให้ ถ้าเป็นเรื่องง่ายจะให้นักเรียนศึกษาเองทุกอย่าง

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้

2.1 ครูเป็นผู้กำหนด เวลาในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

2.2 ครูจะให้รายชื่อหนังสือหรือข้อมูลในการแสวงหาความรู้แก่นักเรียน

2.3 ครูจะค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากคู่มือครูมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนโดยให้จดบันทึกเสริมในบางเรื่อง

2.4 ขณะที่นักเรียนใช้วิธีการแสวงหาความรู้ครูจะอยู่เพื่อคอยช่วยเหลือ
แนะนำนักเรียน

2.5 ครูมักจะให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากกว่ากิจกรรมเดี่ยว

2.6 ครูให้นักเรียน ไปสนทนาซักถามผู้ปกครองที่มีอาชีพและความรู้
เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่เรียน นำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

2.7 ครูให้นักเรียนประดิษฐ์ และสร้างอุปกรณ์บางอย่างที่ง่าย ๆ
ซึ่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

2.8 ครูจะติดตามและปรับตัวให้เข้ากับสมัยและติดตามเทคโนโลยี
โดยใช้เทปโทรทัศน์ โดยการให้นักเรียนค้นคว้าหรือบันทึกรายการโทรทัศน์ที่น่าสนใจ แล้วนำมา
ให้เพื่อน ๆ ศึกษาหรือครูเป็นผู้บันทึกรายการฯ แล้วนำมาให้นักเรียนศึกษา เช่นกัน

2.9 ในบางครั้งครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้นักเรียนค้นคว้าหา
ประสบการณ์โดยวิธีต่าง ๆ แล้วจัดบันทึกลงในสมุดนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง

3) การประเมินผล

3.1 ครูให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ได้ศึกษามาโดยวิธีการทำ
รายงาน การอภิปราย การจัดป้ายนิเทศ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

3.2 ครูมีวิธีการวัดผลโดยการตรวจผลงาน สังเกตความสนใจใน
การเข้าร่วมกิจกรรม และการทำแบบทดสอบ

3.3 ส่วนใหญ่จะประเมินผลการจัดกิจกรรมมาทุกครั้ง

4) ข้อเสนอแนะและปัญหาในการจัดกิจกรรมฯ

จากการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อเสนอแนะเพียงข้อเดียว คือ เมื่อให้นักเรียน
แสวงหาความรู้แล้ว ควรมีการอภิปรายกลุ่มทุกครั้ง เพื่อจะได้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกัน

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมฯมีดังนี้

1. นักเรียนขาดความรับผิดชอบขณะให้ทำการแสวงหาความรู้
2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการแสวงหาความรู้มีน้อย
3. มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนมากจนกระทั่งไม่สามารถสอน

ทันตามกำหนดได้

4. เอกสารและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมฯ ไม่เพียงพอ และทำให้นักเรียน

นักเรียนคุยกัน

5. การจัดกิจกรรมบางเรื่องนักเรียนรับได้ไม่เต็มที่ เพราะมีนักเรียน

เรียนซ้ำ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ได้

6. เวลาที่จะให้นักเรียนแสวงหาความรู้มีน้อย และบางกิจกรรม

นักเรียนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

7. ถ้าเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการทดลองมักจะทำไม่ทัน บางครั้งต้องใช้

วิธีการสาธิต เพราะเนื้อหาดีมาก

7.2 ผลการสำรวจเอกสาร พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม ในค่าเฉลี่ยพอ ๆ กัน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาบทเรียน และการเชิญวิทยากรเป็นกิจกรรมที่ครูจัดน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการสำรวจสื่อและอุปกรณ์การสอน พบว่า ครูใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือพิมพ์ และแผนที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ในขณะที่การใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมีเป็นจำนวนน้อย

สำหรับการจัดชั้นเรียน พบว่า มีการจัดมุมหนังสือ จัดป้ายนิเทศ และจัดมุม ประสพการณ์ให้แก่ักเรียน ลักษณะในการจัดโต๊ะเรียน จัดเป็นกลุ่ม ๆ หรือเป็นคู่ตามลำดับ ส่วนใหญ่จะจัดบรรยากาศให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีความสว่างเพียงพอ และสงบเงียบดี

อภิปรายผล

การอภิปรายผลแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้คือ

1. สถานภาพของครูผู้สอนและนักเรียน
2. ผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสพการณ์ ชีวิตสำหรับนักเรียนในด้านการจัดกิจกรรมฯของครูผู้สอน และในด้านการเรียนที่ครูจัดสำหรับนักเรียน
3. ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจต่อการจัดกิจกรรม สร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสพการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพครูผู้สอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยจบการศึกษา ในสาขาวิชาเอกอื่น ๆ เช่น คหกรรมศาสตร์ ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ เป็นต้น มากกว่าจบการศึกษา วิชาเอกประถมศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ การุณย์, มหันตวงศ์ (2530) ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชา เอกที่ไม่ใช่วิชา เอกการประถมศึกษามากกว่า และกล่าวไว้ว่าเป็น เช่นนี้อาจจะเป็นเพราะระบบการคัดเลือกบุคลากรของโรงเรียนที่มีได้ระบุความต้องการบุคลากรใน รายละเอียดคือ ระบุเจาะจงสาขาวิชา คือ ระบุแต่ปริญญาตรีทางการศึกษา เป็นต้น ยกเว้นบางกลุ่ม

ประสบการณ์ที่ต้องการครูที่มีทักษะหรือความชำนาญเฉพาะทาง เช่น นาฏศิลป์ ศิลปศึกษา เป็นต้น ทำให้มีบุคลากรที่จบการศึกษาวิชา เอกในด้านอื่น เข้ามามากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาวิชาเอกทางการประถมศึกษา

นอกจากนี้ครูผู้สอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตยังมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนยังต้องเป็นครูประจำชั้น และทำหน้าที่อื่นด้วย ดังที่ สุนทร จันตรี (2530) กล่าวว่า บุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียน คือ ครูและหน้าที่ของครูประถมศึกษา คือ งานทางด้านวิชาชีพครู คือ รับผิดชอบสอนนักเรียนในชั้นหรือวิชาที่ได้รับมอบหมาย งานธุรการการเงิน เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้นก็ต้องทำบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น ฯลฯ และงานพิเศษ คือ งานที่ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายให้ทำนอกเหนือจาก 2 งานแรก นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษา มักจะจัดให้ครูประจำชั้นสอนหลายวิชา เพื่อต้องการสอนคนไม่ใช่สอนหนังสือ คือ สอนทุกด้าน ตลอดจน ด้านสังคมด้วย

1.2 สถานภาพของนักเรียน

ในจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 คน มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ผลการเรียนรู้กลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี และต้องการเรียนต่อสายสามัญศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองมีอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนต่างจังหวัดซึ่งต้องออกจากโรงเรียนหรือไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะต้องออกมาช่วยบิดามารดาทำไร่ทำนาหรือหาเลี้ยงชีพ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์มากที่สุด ทั้งนี้คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) ได้ระบุเกี่ยวกับจุดประสงค์ของกลุ่มในข้อ 5 ว่า การศึกษาวิชาคณิตศาสตร์นั้น ส่งเสริมการคิดคำนวณ วิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยเน้นการสังเกต การตั้งสมมติฐาน การทดลอง และคิดหาเหตุผล เมื่อนักเรียนได้ใช้วิธีการเหล่านี้แก้ปัญหาเป็นผลสำเร็จด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ เชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย อยากนำความรู้ไปใช้ และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ เมื่อครูจัดการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ของกลุ่มในข้อ 5 ดังที่กล่าว อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชอบเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์มากที่สุด นอกจากนี้ก็มีความคิดว่า ความรู้ที่จะนำไปใช้หลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว คือ ความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์พิเศษ เช่น ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะปัจจุบันการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีความจำเป็น เนื่องจากมีการลงทุนจากต่างประเทศ และมีการจัดแรงงานไทย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการใช้ภาษามาก ตลอดจนในกลุ่มนี้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

เกี่ยวกับการดำรงชีวิตอีกด้วย ทำให้นักเรียนเห็นว่ากลุ่มนี้ให้ความรู้ที่สามารถนำไปใช้หลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มที่นักเรียนชอบน้อยที่สุด และคิดว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้น้อยที่สุดคือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทั้ง ๆ ที่กลุ่มวิชานี้ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมลักษณะนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนไม่น่าสนใจมากเท่ากับกลุ่มอื่น ๆ เช่น เนื้อหาที่เป็นนามธรรม และนักเรียนมองเห็นความสำคัญของกลุ่มนี้น้อยเกินไป ซึ่งจากการศึกษาของ วิภาวดี ยงเจริญ (2525) ได้ศึกษาถึง เรื่องปัญหาในการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอน การสร้างเครื่องมือสำหรับวัดผล ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนปัญหาในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ดังนั้นจึงควรหาแนวทางเพื่อแก้ไข และช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียน

การจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนนั้นได้จากการสอบถามครูผู้สอนในด้านการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูใช้ และสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูจัดให้ว่า นักเรียนเคยเรียนกิจกรรมใดบ้าง ซึ่งมีผลการวิจัยดังตารางเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมฯ ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ ที่ครูจัด	กิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ที่ นักเรียนเคยเรียน
<p><u>กิจกรรมที่ครูจัดมาก 2 อันดับแรก</u></p> <p>อันดับ 1 การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิด และซักถามข้อสงสัย</p> <p>อันดับ 2 การให้นักเรียนหาข่าวที่สำคัญมา สนทนากัน</p>	<p><u>กิจกรรมที่นักเรียนจำนวนมากเคยเรียน 2 อันดับแรก</u></p> <p>อันดับ 1 ครูให้นักเรียนหาความรู้จากการทำ แบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน</p> <p>อันดับ 2 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถาม ข้อสงสัย</p>
<p><u>กิจกรรมที่ครูจัดน้อย 2 อันดับสุดท้าย</u></p> <p>อันดับ 1 การเชิญวิทยากร</p> <p>อันดับ 2 การแนะนำให้นักเรียนออกไป สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน</p>	<p><u>กิจกรรมที่นักเรียนจำนวนน้อยเคยเรียน 2 อันดับสุดท้าย</u></p> <p>อันดับ 1 การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์ บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ที่เรียน</p> <p>อันดับ 2 การแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มา ทำนายผลหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไป จะเกิดอะไรขึ้น</p>

จากตารางการเปรียบเทียบผลการวิจัยในด้านการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหา
ความรู้สำหรับนักเรียนนั้น จะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่ครูจัดมากและกิจกรรมที่นักเรียนจำนวนมาก
เคยเรียนใกล้เคียงกัน คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและซักถามข้อสงสัย กิจกรรมนี้เป็น
กิจกรรมที่จัดอยู่ใน วิธีการสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนคิด กล้าแสดงออก
และฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นวิธีสอนที่ให้นักเรียนแสวงหาความรู้โดยการใช้คำถาม
ครูเป็นผู้เฝ้าให้นักเรียนซักถามไปตามขั้นต่าง ๆ จนนักเรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
และยังเป็นการสอนที่จัดให้มีกิจกรรมสนับสนุนสร้างเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
มากกว่าการอาศัยคำอธิบาย หรือแปลความจากครูหรือผู้อื่น ๆ ตลอดเวลา ซึ่งควรเปิด

โอกาสให้นักเรียนได้คิดหรือค้นคว้าต่อไป ไม่ใช่ให้ครูเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียว ดังคำกล่าวของ วารี ธีระจิตร (2527) ที่กล่าวว่า การบรรยายเป็นสื่อทางเดียว ไม่มีการฝึกทักษะที่จำเป็น ใด ๆ นอกจากทักษะด้านการฟังด้านเดียว ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาวดี โรจนธรรมกุล (2529) ที่พบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติมาก คือ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ และการให้นักเรียนตั้งคำถามถามเพื่อน อันเป็นกิจกรรมที่ครูจัดง่าย เพราะอาจจะไม่ต้องใช้สื่อประกอบมากนัก ครูทุกคนสามารถทำได้ ประกอบกับปัจจุบันต้องการฝึกให้นักเรียนเป็นคนช่างซักถามและถามเมื่อสงสัยอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการสำรวจเอกสารในการวิจัยครั้งนี้ว่า ครูใช้กิจกรรมเกี่ยวกับการซักถาม การ แสดงความคิดเห็น การให้นักเรียนฝึกถามคำถามครูและเพื่อนมากเช่นกัน

ส่วนการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนหาข่าวมาสนทนากันนั้นจากการสำรวจเอกสารก็พบว่า ครูจัดให้นักเรียนอ่านข่าวในชั้นเรียนมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจำเป็นต้องให้นักเรียนติดตามข่าว และทันต่อเหตุการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการสอนที่ สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังที่ สมณ อมรวิวัฒน์ (2532) ได้ กล่าวว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เกี่ยวกับการดำรง การพัฒนา และการแก้ปัญหาชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตนเอง และมีชีวิตที่ผาสุกท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเสมอ ประกอบกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนมีสื่อเหล่านี้มากมาย ซึ่งสะดวกและง่ายที่จะให้นักเรียนทำได้ เช่น ข่าวจากหนังสือพิมพ์ และจากผลการสำรวจการใช้สื่อการสอนก็พบว่า ครูใช้หนังสือพิมพ์มากที่สุดเช่นกัน พัชรินทร์ พัฒนาศักดิ์ (2528) ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนากระบวนการสอนข่าวและเหตุการณ์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การคัดเลือกข่าวก่อนที่จะให้ตัวแทนออกมาเล่านั้นเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องคอยดูแลและเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิดแก่นักเรียน เพราะหากไม่ให้คำแนะนำจนเข้าใจแล้ว นักเรียนอาจเลือกข่าวที่ไม่สำคัญ และไม่เหมาะสมในการนำมาเล่าให้เพื่อนฟังได้ และการนำข่าว มาสนทนากันไม่ควรจะเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเท่านั้น ครูทุกท่านควร จะเป็นผู้รอบรู้ข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วย และอาจจะนำมาพูดคุยกันกับนักเรียนหรือสอนสอดแทรก ได้ทุกโอกาส

กิจกรรมที่นักเรียนจำนวนมากเคยเรียนอีกกิจกรรมหนึ่งคือการให้นักเรียนหาความรู้จากการ ทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน เนื่องจากการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามใน บทเรียน ทำให้นักเรียนได้ทดลองตนเองว่าเรียนแล้วมีความรู้มากเท่าใด หากยังมีน้อยอยู่ไม่สามารถ

ท่าแบบฝึกหัดได้ก็ควรจะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามวิธีการต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งนอกจากการทำแบบฝึกหัดในบทเรียนแล้ว รัชจวน, อินทรกำแหง และ นवलจันทร์ รัตนากร (2524) กล่าวว่า ครูควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักติดตามหาความรู้เพิ่มเติมด้วยภาวการณ์ค้นคว้าจากหนังสืออื่น ๆ สอบถามจากผู้รู้ จนเกิดความสามารถในการพิจารณา "กรอง" ความรู้และเจตคติที่ได้อ่านและได้ฟังมาอย่างถูกต้อง และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองสุข รวยสูงเนิน (2526) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน เป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติมาก พฤติกรรมหนึ่ง และยังสอดคล้องกับผลการสำรวจเอกสารของครูในการวิจัยครั้งนี้ด้วยว่าครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดมากเช่นกัน

กิจกรรมที่ครูจัดน้อยและนักเรียนจำนวนน้อยเคยเรียนนั้นพบว่า ครูและนักเรียนตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน คือ การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน และยังสอดคล้องกับผลการสำรวจการจัดกิจกรรมของครูด้วยว่ามีครูจำนวนน้อยที่สุดที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีนี้ การที่ครูจัดกิจกรรมนี้น้อยอาจเนื่องจากปัญหาของโอกาสและเวลา เพราะการที่ครูจะแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในสาขาวิชาต่าง ๆ ครูจำเป็นต้องใช้เวลาในการสำรวจบุคคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เนื่องจากบางครั้งรายชื่อบุคคลที่มีอยู่ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์จึงจะทำให้ได้ผลมากที่สุด การที่ครูจัดกิจกรรมนี้น้อยนั้นเป็นที่น่าเสียดาย เพราะการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้โดยเฉพาะ และผู้มีประสบการณ์โดยตรง วนิดา เลหาวัฒน์ (2527) กล่าวว่าทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ รวมทั้งเทคนิควิธีการต่าง ๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์นับว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก ฝึกทักษะในการพูด ฝึกมารยาทในการสนทนา และเป็นการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนด้วย

กิจกรรมที่ครูจัดน้อยอีกกิจกรรมหนึ่ง คือ การเชิญวิทยากร ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจเอกสารเช่นเดียวกันว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีนี้น้อยมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันศักดิ์ อินทริกานนท์ (2526) ที่พบว่า การเชิญวิทยากรจากท้องถิ่นมาบรรยายเป็นวิธีที่ใช้กันน้อยที่สุด การที่ครูจัดกิจกรรมนี้น้อยอาจเนื่องจากปัญหาของโอกาสและเวลา ซึ่ง ฉวีวรรณ แก้วโสฬส (2528) ได้ศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมด้วยการเชิญวิทยากร

มาบรรยาย คือ วิทยากรในท้องถิ่นมีน้อยไม่ค่อยมีเวลา วิทยากรขาดขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ และขาดงบประมาณค่าพาหนะของวิทยากร การที่ครูไม่นำวิธีการนี้มาใช้เท่ากับได้มองข้ามสิ่งที่มีคุณค่าอย่างน่าเสียดาย ทั้งยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาสำคัญ เช่น การขาดแคลนสื่อการสอน การสร้างศรัทธาให้นักเรียน เป็นต้น รุจิระ สุธรรมไพบลย์ (2526) กล่าวไว้ว่า "วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์ในการทำงานมาโดยเฉพาะ จึงเป็นผู้มีความรู้ที่ลึกซึ้ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องดีกว่าครู เช่น การอธิบายเรื่องการทำนา แม้ครูสามารถเล่าวิธีการทำนาได้ถูกต้องจริง แต่ครูจะไม่สามารถเล่าได้รายละเอียดปลีกย่อย และเสนอข้อเท็จจริง

เหมือนชาวนา ดังนั้นการให้ความรู้และประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน ถ้าเป็นไปได้และมีโอกาสควรเชิญวิทยากร หรือแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในเรื่องที่ตรงกับบทเรียนบ้าง นักเรียนก็จะได้รับความรู้จากแหล่งของความรู้โดยตรง ทั้งเป็นวิธีการเรียนที่นักเรียนจะไม่เบื่อหน่าย เพราะได้เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนบรรยากาศ และได้รับความรู้กว้างขวางอีกด้วย"

กิจกรรมที่นักเรียนจำนวนน้อยเคยเรียนอีกกิจกรรมหนึ่ง คือ การแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาทำนายผลหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น วีระยุทธ วิเชียรโชติ (2525) กล่าวว่า ครูควรช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำนายผล เพื่อพิสูจน์คำอธิบายหรือทฤษฎีหรือสมมติฐานที่นักเรียนสร้างขึ้น โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำนายผล จำนวน พรายชัยมข (2533) ก็กล่าวเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้มาทำนายผลว่า เมื่อนักเรียนได้ข้อมูลหรือความรู้ที่สืบเสาะมาได้ จำเป็นต้องมีการกระทำข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ และสื่อความหมายโดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาประกอบการคาดคะเน มาทำนายผลว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น โดยการตั้งสมมติฐานซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้นอกจากนี้ ชุศรี สนิทประชากร (2521) ยังกล่าวอีกว่า เมื่อนักเรียนตั้งสมมติฐานแล้ว ดำเนินการหาความรู้และสามารถค้นพบคำตอบก็ควรนำความรู้ที่ได้ไปทำนายปรากฏการณ์อื่น ๆ ต่อไป การที่ใช้กิจกรรมนี้น้อย อาจจะทำให้นักเรียนไม่รู้จักวิธีการจัดกระทำข้อมูลที่ได้มาว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง หลังจากได้รับความรู้ มาแล้ว

เมื่อวิเคราะห์วิธีการแสวงหาความรู้ทั้ง 6 วิธี โดยพิจารณาพร้อมกับแนวทางในการจัดกิจกรรมมาพบว่า วิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ได้แก่ วิธีการสืบเสาะหาความรู้ และวิธีการใช้แหล่งข้อมูล สาเหตุที่ครูใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้มากเป็นอันดับแรก อาจจะเป็น

เพราะครูเห็นว่าการเรียนการสอนโดยวิธีนี้เป็น การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองในการสืบเสาะหาความรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ จำได้ดีว่าการฟัง ครูบรรยายอย่างเดียว นอกจากนี้ยังเป็น การเรียนที่ช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เรียกว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อีกด้วย (สสวท, 2519) และผลการวิจัยของ จารุวรรณ ภูละคร (2531) พบว่า หลังจากการทดลองสอนด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในเรื่อง "พลังงานและสารเคมี" กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม กลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถาม ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองสอนทั้งสองกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ 1 มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่ากลุ่มที่ 2 เพราะนักเรียนสนุกในการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบ เพราะการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีตั้งคำถาม เพื่อที่จะให้ได้คำตอบตามต้องการ ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนสม่ำเสมอจะทำให้เกิดประสบการณ์และพัฒนาในการตั้งคำถามมากขึ้นตามกฎของ ธอร์นไดค์ (Thorndike อ้างจาก จารุวรรณ ภูละคร, 2531) กล่าวว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องตัวและสามารถกระทำได้ดี ดังนั้นการที่ครูจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้มากที่สุดนั้นนับว่าเหมาะสม และควรสนับสนุนเพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้มากขึ้น

สำหรับวิธีการใช้แหล่งข้อมูลเป็นวิธีที่ครูนำมาจัดมากเป็นอันดับ 2 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันมิได้หยุดอยู่เพียงการที่ครูสอนนักเรียนในชั้นเรียน และให้นักเรียนท่องจำคำบรรยายเรียนเท่านั้น นักเรียนต้องรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมอีกมาก จึงจะช่วยให้ตนเองเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจกว้างขวาง ทันเหตุการณ์ และอาจจะเนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย เพราะเป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีแหล่งข้อมูลเพียงพอทำให้การใช้แหล่งข้อมูลของครูได้ผล ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูก็พบว่าก่อนที่จะให้นักเรียนไปแสวงหาความรู้ครูจะอ่านและสำรวจเนื้อหา แหล่งข้อมูล ดัดต่อห้องสมุดและสถานที่ก่อน เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งยังทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายหรือขาดความกระตือรือร้นที่จะศึกษา

ต่อ ซึ่งอาจจะทิ้งงานที่ครูมอบหมายให้ถ้าไม่พบข้อมูลที่ต้องการผลการวิจัยของ ประหยัด สายวิเชียร (2519) และ วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร (2525) พบว่า แหล่งข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุด ประเภทของแหล่งข้อมูล ที่ใช้มากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แผนภูมิ รวมทั้ง ภาพยนตร์ด้วย การที่ครูใช้แหล่งข้อมูล คือ ห้องสมุดมากที่สุด สอดคล้องกับความคิดเห็นของ มงคล อาละผล (2524) ที่ว่าห้องสมุด เป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตร โรงเรียนควรถือว่าห้องสมุดเป็น หัวใจสำคัญของหลักสูตร ด้วยเหตุนี้จึงต้องพยายามจัดซื้อหนังสือประเภทต่าง ๆ ไว้ให้เพียงพอ สำหรับการศึกษหรือการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งของครูและนักเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ อามาตร์ (2529) พบว่า ปัญหาในการใช้แหล่งข้อมูล คือ การเชิญวิทยากรมีปัญหาค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร ไม่สะดวกในการติดต่อวิทยากร และปัญหาเรื่องครูไม่มีเวลาวางแผนเชิญ วิทยากรที่เหมาะสมกับแขนงงานไว้ล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ ซึ่ง ประสิทธิ์ อามาตร์ ได้เสนอแนะวิธีการ แก้ไขว่าควรเลือกวิทยากรหรือผู้รู้ที่อยู่ใกล้โรงเรียนให้มากที่สุด ผู้บริหารและคณะครูควรประชุมตกลง กันว่าจะจัดเวลาช่วงไหนไว้เป็นชั่วโมงพิเศษเพื่อใช้ในการเชิญวิทยากร

ส่วนวิธีการแสวงหาความรู้ที่ครูจัดน้อยเป็นอันดับสุดท้ายคือ วิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล การใช้สื่อการเรียนการสอน อีกทั้ง ยังเป็นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความสนใจ และความ สะดวกของผู้เรียน โดยการใช้สื่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เช่น การใช้หนังสือเอกสารทาง วิชาการ ชุดการเรียนการสอน หรือวัสดุการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น นับว่าต้องใช้เวลาในการเตรียม การสอนด้วยวิธีนี้มาก และต้องมีสื่อต่าง ๆ อย่างครบครัน ซึ่งอาจจะ เป็นสาเหตุที่ทำให้ครูไม่มีเวลา ในการเตรียมกิจกรรม เพื่อการสอนสร้างเสริมวิธีการนี้เท่าที่ควร และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ เนื้อหาในบทเรียนมีมากแต่เวลาจำกัด สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนก็ค่อนข้างน้อย ไม่อยู่ในสภาพสมบูรณ์แบบ (เพราะพรหม โกมลมาลย์, 2526) บางกิจกรรมก็จำเป็นต้องใช้เวลา และมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เช่น การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ซึ่งครูควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมวิธีนี้ให้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยของ จิตรา ลีสมบูรณ์วงศ์ (2529) พบว่า การสอนโดยใช้วิธีการค้นคว้าด้วยตนเองทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนติดตัวนักเรียนได้ดี และ นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจก็ย่อมจะทำความเข้าใจกับบทเรียนต่าง ๆ ที่ครูสอนตลอดจนความคิดรวบยอดต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ในบทเรียนได้ดี

จากความคิดเห็นเพิ่มเติมของครู แสดงให้เห็นว่าครูต้องการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยผู้ปกครองให้การสนับสนุน เช่น ให้ง่ายใจ ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้มากขึ้น นอกจากนี้ครูยังต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น สถานที่สำคัญต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งจากแบบสอบถามครูจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะขั้นตอนในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษามีมาก และกำหนดเวลาในการสอนน้อยไป ทำให้ไม่สามารถพานักเรียนไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากร หรือแนะนำนักเรียนให้ออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ได้เท่าที่ควร

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการแสวงหาความรู้ไม่เฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น และต้องการนำสื่อการเรียนการสอน การใช้เกม เช่น การตอบคำถาม การแสดงบทบาทสมมติ มาใช้ในการจัดกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สุภาวดี โรจนธรรมกุล (2529) ที่กล่าวว่า นักเรียนสนใจวิธีการสอนโดยการแข่งขันหรือเล่นเกม การสอนโดยใช้บทบาทสมมติมากเป็นอันดับที่ 1 และ 2 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก การได้ศึกษาโดยได้ไปดูของจริง การหาไปทัศนศึกษา การไปชมนิทรรศการ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ อันเป็นประสบการณ์ตรงมากขึ้น

3. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์และความสนใจต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียน

กิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์และสนใจนั้น ส่วนใหญ่พบว่านักเรียนตอบคล้ายคลึงกัน กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากและสนใจมาก คือ กิจกรรมการพานักเรียนไปทัศนศึกษา การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทดลอง การแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้ให้นักเรียน และการฝึกการใช้เครื่องมือในการทดลอง ตามลำดับ กิจกรรมที่กล่าวถึงนี้เป็นกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง 2 กิจกรรม และเป็นกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการทดลอง 2 กิจกรรม การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากและสนใจมาก ในขณะที่ครูจัดกิจกรรมนี้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สันตัก อินทริกันท์ (2526) ที่พบว่าการจัดการศึกษา

นอกสถานที่ เป็นวิธีที่ครูใช้น้อยที่สุด และ สุภาวดี ไโรจนธรรมกุล (2529) กล่าวว่า การจัดทัศนศึกษา นั้นทางโรงเรียนหรือครูต้องรับผิดชอบมาก ในเรื่องการดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก และการไป ทัศนศึกษาแต่ละครั้งนักเรียนต้องออกค่าใช้จ่ายเป็นบางส่วนทำให้การจัดกิจกรรมวิธีนี้ค่อนข้างน้อย ต้องมีการเตรียมการวางแผนล่วงหน้า มีขั้นตอนการจัดที่ซับซ้อน และละเอียดละออมาก โดยเฉพาะ การจัดสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และจากผลการวิจัยของ วนิดา เลหาวัฒน์ (2527) พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไม่ได้เนื่องจากขาดงบประมาณค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ครูยัง ขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย และครูมีความเห็นว่าเป็นการเสียเวลา มีการติดต่อยุ่ยาก อีกทั้งผู้บริหารไม่สนับสนุนอาจจะ เป็นเหตุผลที่ทำให้ครูจัดกิจกรรมมาในระดับปานกลาง ซึ่งความจริง แล้วการพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ที่มีประโยชน์คือการศึกษาภาคปฏิบัติ มาโนชญ์ บุญญาวัตร (2521) กล่าวว่าครูต้องเปลี่ยนแนวความคิดจากการสอนหนังสือมาพัฒนาคน วิธีการพัฒนาคนวิธีหนึ่ง ก็คือ การฝึกให้เกิดการเรียนรู้ตนเอง ครูจะต้องคิดหาวิธีการให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองให้ มากและสม่ำเสมอ การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมี ประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความรับผิดชอบ รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและชุมชน และพัฒนาความมีวินัยอีกด้วย

วิธีที่ครูแนะนำวิธีการค้นคว้าให้นักเรียน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์ มากและนักเรียนสนใจมาก ซึ่งครูได้จัดกิจกรรมนี้ให้นักเรียนในระดับมากเช่นกัน สมิตร์ คุณากร (2518) กล่าวว่า ความจำเป็นของการสอนให้นักเรียนรู้จักค้นคว้ามีมากขึ้น เพราะแนวโน้มของ ระบบการศึกษาไทย เริ่มแตกแยกออกจากแนว เดิมที่เน้นหนักอยู่กับการเรียนการสอนในชั้นเรียนและ โดยการที่ครู เป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนแต่ เพียงฝ่ายเดียว เปลี่ยนมาเป็นทั้งครูและนักเรียนต่างก็ เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับด้วยกันทั้งสองฝ่าย และบรรยากาศในการเรียนรู้ก็มีได้มีขอบเขตอยู่เพียงในชั้นเรียน เช่นแต่ก่อน ถ้าครูแนะนำวิธีการค้นคว้าให้นักเรียนก็จะทำให้นักเรียนมีแนวทางในการค้นคว้าที่ถูกต้อง มากขึ้น และผู้วิจัยคิดว่าถ้านักเรียนได้รับการแนะนำในการค้นคว้าที่ถูกต้อง จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้

สำหรับการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทดลองและการให้นักเรียนฝึกการใช้เครื่องมือในการทดลอง จากผลการตอบแบบสอบถามของครูพบว่า ครูให้นักเรียนฝึกการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการทดลองอยู่ในระดับมาก และจากการ สัมภาษณ์ครูพบว่า ครูไม่สามารถทดลองได้ทุกกิจกรรม อันเกิดจากปัญหาในด้านเวลา วรวิทย์

วคินสรากร (2515) เห็นว่าครูต้องพยายามให้มีกิจกรรมที่นักเรียนจะได้เรียนด้านการปฏิบัติทดลองให้มากเท่าที่จะทำได้ การให้นักเรียนได้ปฏิบัติทดลองด้วยตนเองนั้นทำให้นักเรียนค้นพบความจริงเกิดความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนได้ดี และ อานาจ เจริญศิลป์(2524) กล่าวว่า การทดลองที่ได้ผลนั้น นอกจากครูจะสาธิตให้นักเรียนดูแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำการทดลองด้วยตนเองด้วย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจจริง ๆ เพราะได้ลงมือปฏิบัติการด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานกับเพื่อน และทำให้นักเรียนสนใจทเรียน เกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย การที่นักเรียนได้เห็นเพียงการทดลอง หรือการสาธิตที่ครูเป็นผู้นำ แม้นักเรียนจะเห็นว่าสิ่งที่ครูทดลองให้ดูเป็นเรื่องจริง แต่นักเรียนก็ยังมีความสนใจอยากทำการทดลองด้วยตนเองดูบ้าง เพราะอยากทราบว่า จะได้ผลอย่างไรที่ครูทำการทดลองให้ดูหรือไม่ การสอนโดยการทดลองนี้ครูผู้สอนควรเตรียมการทดลองก่อน เพื่อจะได้ทราบผลและข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาในการทดลอง แต่จากการวิจัยของ ฉวีวรรณ แก้วโสฬส (2528) พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการทดลองที่ครูส่วนใหญ่พบก็คือ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และนักเรียนปฏิบัติการทดลองไม่ทันเวลา

จากการพิจารณาพร้อมกับแนวทางในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ทั้ง 6 วิธีพบว่า วิธีการแสวงหาความรู้ที่นักเรียนเห็นว่ามประโยชน์มากและสนใจมาก 2 อันดับแรกคือ วิธีการใช้แหล่งข้อมูล อันดับที่ 1 และวิธีการค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นอันดับที่ 2 ซึ่งแสดงว่าทั้งครูและนักเรียนมองเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งข้อมูลดังกล่าวไว้แล้ว ขณะเดียวกันนักเรียนมีความคิดเห็นว่าวิธีการค้นคว้าด้วยตนเองมีประโยชน์และน่าสนใจมากเป็นอันดับ 2 แต่ครูจัดกิจกรรมมาด้วยวิธีนี้เป็นอันดับสุดท้าย จากผลการวิจัยของ จิตรา สีสมนุรณวงศ์ (2529) พบว่า การสอนโดยวิธีการค้นคว้าด้วยตนเองทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนโดยไม่รู้ตัว สังเกตจากการตั้งใจทำงานของนักเรียน และนักเรียนที่มีความสามารถจะช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่าด้วย นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ ในกรณีที่ครูจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนก็จะรู้จักรับผิดชอบตัวเอง รู้จักหน้าที่ของตน ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรมวิธีนี้ให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความสนใจของนักเรียนด้วย

วิธีที่นักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า มีประโยชน์น้อยและนักเรียนสนใจน้อยเป็นอันดับสุดท้ายเหมือนกัน คือ วิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีวิทยาศาสตร์ จำนวน พรายแย้มแข (2533) กล่าวว่ากระบวนการสอนแก้ปัญหาจะอาศัยพื้นฐานจากกระบวนการของวิธีวิทยาศาสตร์นั่นเอง โดยอาศัยหลักการใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ วิธีปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญในการต่อสู้เพื่อการอยู่รอดของมนุษย์ และมนุษย์ต้องพบกับปัญหาตลอดเวลา ดังนั้นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาโดยครูตั้งปัญหาให้ การตั้งปัญหาควรคำนึงถึงวัย ความรู้ความสามารถของนักเรียนด้วย เพื่อที่นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาได้เหมาะสม ดังที่ ชม ภูมิภาค (2524) เสนอไว้ 2 วิธีคือ การแก้ปัญหาในระดับง่าย และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ต้องใช้เวลามาก การที่นักเรียนมองเห็นประโยชน์และความสนใจในวิธีการแก้ปัญหาน้อย อาจจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมที่ยังไม่เน้นความสำคัญของการแก้ปัญหา ความเข้าใจและความน่าสนใจของปัญหา ซึ่งถ้าได้มีการกระตุ้นให้นักเรียนใช้วิธีนี้มาก ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อไปในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ มณฑล ไตรรัตน์สิงห์กุล (2524) จักรทอง เบ้าจรรยา (2527) พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา และผลการวิจัยของ ศิวพร เสนีย์วงศ์ ฌ อยุธยา (2529) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังการทดลองสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้โดยการใช้วิธีการแก้ปัญหาแล้ว จะทำให้นักเรียนมองเห็นประโยชน์ และความสนใจในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาจับบุคลากร เพื่อ เข้าสอนในระดับประถมศึกษาว่าควร เป็นผู้ที่จะจบการศึกษาวิชาเอกประถมศึกษา เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษามาโดยตรง จะทำให้มีความรู้ความ เข้าใจทั้งในด้านตัวนักเรียนและวิธีการสอนอีกด้วย
2. ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้าง เสริมวิธีการแสวงหาความรู้เท่ากันทุกวิธีโดยคำนึงถึงวัยและความเหมาะสมของนักเรียน ตลอดจนเนื้อหาที่จะทำการสอน

3. ควรจัดให้มีการอบรมครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลวิธีการสอนแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะวิธีแสวงหาความรู้วิธีต่าง ๆ ที่ครูสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้ได้
4. การจัดกิจกรรมควรคำนึงการใช้แหล่งข้อมูลโดยวิธีการหลาย ๆ วิธี เช่น การเชิญวิทยากร การแนะนำให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ หรือการพานักเรียนไปทัศนศึกษาในสถานที่ใกล้เคียงที่พอจะสามารถหาไปได้
5. ควรจัดให้มีโครงการการผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เป็นการลดปัญหาในด้านการขาดสื่อการเรียนการสอน และจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสื่อของอุปกรณ์มากขึ้น เพราะนักเรียนได้เป็นผู้ลงมือทำเอง และทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดและประดิษฐ์สิ่งของด้วย
6. ครูควรเน้นให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง นอกเหนือจากการแสวงหาความรู้ในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้แนะนำเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้
2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการแสวงหาความรู้ สำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ ด้วยว่าตอบสนองความสนใจของนักเรียนหรือไม่อย่างไร
3. ควรมีการศึกษาว่ากิจกรรมสร้างเสริมวิธีการแสวงหาความรู้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย